

TÄHYSTÄMÄLLÄ TEHTÄVÄ ETURAUHASEN TÄYDELLINEN POISTOLEIKKAUS (PROSTATECTOMIA) POTILASOHJE

Leikkaus

Leikkaus tehdään nukutuksessa. Vatsalla tulee yhteensä viisi pientä leikkaushaavaa. Suurin haava tulee vasemmalle alavatsalle. Leikkauksessa poistetaan koko eturauhanen sekä sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat siemenrakkulat. Joskus poistetaan myös lantion imusolmukkeet. Katkaistu virtsaputki yhdistetään ompeleilla takaisin virtsarakkoon. Leikkauksen yhteydessä sinulle asetetaan virtsakatetri, jota pidetään noin 2 viikkoa leikkauksen jälkeen.

Kivunhoito

Leikkauksen jälkeen saat säännöllisesti kipulääkkeitä suun kautta. Tarvittaessa kipulääkettä annetaan myös pistoksena. Säännöllisesti käytetty kipulääkitys auttaa pitämään kivun hallinnassa, jolloin tehokas hengittäminen ja liikkuminen onnistuvat paremmin.

Haavanhoito

Haavasidos poistetaan leikkauksen jälkeisenä päivänä. Suihkuun saat mennä toisena leikkauksen jälkeisenä päivänä, jonka jälkeen voit suihkuttaa haavaa päivittäin. Myös virtsakatetrin saa kastella. Muista pestä esinahan alapuolinen osa ja vetää esinahka pesun jälkeen paikoilleen. Leikkaushaavan ympärillä, alavatsalla ja kivespusseissa voi olla mustelmia ja huomattavaakin turvotusta. Saunomista ja kuumia löylyjä tulee välttää kuukauden ajan, koska ne voivat aiheuttaa verivirtsaisuutta. Iho-ompeleet sulavat itsestään.

Virtsan pidätyskyky

Virtsakatetriä pidetään noin 2 viikkoa, jotta virtsarakon ja -putken välinen liitos saa parantua rauhassa. Katetrihoidon ajan jatketaan virtsatietulehdusta ehkäisevää antibioottihoitoa. Saat kotiutuessasi katetrin kotihoito-ohjeet ja ajan katetrin poistoon. Leikkauksen jälkeen virtsa on aluksi veristä, mutta muuttuu vähitellen normaalin väriseksi. Virtsa voi aika ajoin mennä veriseksi myös kotona. Tällöin on hyvä juoda normaalia enemmän. Välittömästi katetrin poiston jälkeen saattaa esiintyä virtsankarkailua ja voit tarvita vaippoja, joita voit ostaa päivittäistavarakaupoista. Pidätyskyky alkaa parantua nopeasti ja olennaista muutosta parempaan nähdään yleensä jo muutamien päivien – viikkojen kuluessa. Paras tulos saadaan

aikaan aktiivisilla lantionpohjalihasten harjoituksilla. Jos sinulla esiintyy virtsankarkailua, alapesu tulee tehdä vähintään kaksi kertaa vuorokaudessa.

Jos kotona tulee ongelmia virtsakatetrin kanssa, ota yhteyttä osastolle 10, sillä virtsakatetrin saa vaihtaa vain urologi.

Liikunta ja ravinto

Liikkumisella on edullinen vaikutus toipumiseesi, sillä kävellessä hengitys syvenee, verenkierto vilkastuu, ilmavaivat vähenevät ja suolen toiminta normalisoituu. Fysioterapeutti antaa **ohjeet hengityksen ja verenkierron parantamiseksi** sekä ohjaa **oikean sängystä ylösnousutekniikan** leikkauksen jälkeen. Lisää jo osastolla liikkumista vointisi mukaan ja lepää vain, kun olet väsynyt. Ponnisteluja ja raskaita nostoja tulee välttää noin kuuden viikon ajan leikkauksesta. Rauhallinen kävely ja ulkoilu ovat hyviä liikuntamuotoja leikkauksen jälkeen. Mikäli harrastukset aiheuttavat kovaa fyysistä rasitusta, kannattaa mahdollisista rajoituksista keskustella lääkärin kanssa. Leikkauksen jälkeen on hyvä syödä normaalisti monipuolista ruokaa. Leikkaus ei edellytä mitään erityisruokavaliota. Juotavia olisi hyvä nauttia 1½-2 litraa vuorokaudessa.

Sukupuolielämä

Eturauhasen täydelliseen poistoon liittyy usein normaalin erektiokyvyn menetys. Tämä johtuu erektioon osallistuvien hermojen vaurioitumisesta leikkauksen yhteydessä. Osalle potilaista tämä ongelma korjaantuu ajan myötä. Pysyväksi jäänyttä impotenssia voidaan tarvittaessa hoitaa lääkkeillä. Asiasta keskustellaan yleensä poliklinikalla ensimmäisen kontrollikäynnin yhteydessä. Leikkaus aiheuttaa aina hedelmättömyyden, koska siementiehyet joudutaan katkaisemaan.

Leikkauksen jälkeen

Sairaalassaoloaika on yleensä 1-2 vrk. Sairausloman pituus on noin 6 viikkoa riippuen työn laadusta. Ensimmäinen jälkitarkastus on noin 2 viikon kuluttua leikkauksesta. Tällöin poistetaan virtsakatetri, tarkistetaan PSA-arvo ja seurataan virtsaamisen sujumista.

Mikäli toipumisessa tai haavan paranemisessa on ongelmia, ota yhteyttä omaan terveystieteeseen, työterveyshuoltoon, leikkausosastolle (06) 826 4637, kirurginen osasto 10 (06) 826 4310, kirurginen osasto 7 (06) 826 4303 tai yhteispäivystykseen 116117.